

Sandra Berak
Knjižnice grada Zagreba
sandra.berak@kgz.hr

ISSN 1845-2434
[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Sedamdeset godina Knjižnice u Podsusedu

Seventy years of the Podsused Library

Stručni rad

Sažetak: Cilj ovoga rada je kratkim povijesnim presjekom prikazati razvoj programa i usluga Knjižnice Podsused tijekom sedamdeset godina kontinuiranog rada Knjižnice. Knjižnica Podsused danas je ogranak Knjižnice Vladimira Nazora u sastavu Knjižnica grada Zagreba. Zakonski i djelovanjem utemeljena u svojoj lokalnoj zajednici, deset godina od svog ustanovljenja, Knjižnica Podsused postaje ogranak mreže knjižnica, najprije Narodne knjižnice Susedgrad, potom mreže Narodnih knjižnica i čitaonica „Vladimir Nazor“. Radom će se prikazati kronološki razvoj programa i usluga Knjižnice od njezinog osnutka 1951. godine do danas. U radu je korištena građa Državnog arhiva u Zagrebu, Hrvatskog državnog arhiva i arhiva Knjižnice, izvještaji o radu te objavljeni stručni radovi o Knjižnici. Sedamdesetu godinu kontinuiranog djelovanja Knjižnica obilježava u sjeni epidemije bolesti uzrokovane koronavirusom, koja je preko noći promijenila način života, rada i kanale komunikacije. Ponovno otvaranje uz epidemiološke mjere i pravila „novog normalnog“ dovela su do spajanja stvarnog i virtualnog prostora u planiranju programa i akcija koje se provode u Knjižnici Podsused.

Ključne riječi: narodna knjižnica, Podsused, programi, usluge, povijesni pregled

Osnivanje Narodne knjižnice i čitaonice općine Podsused

Današnja Knjižnica Podsused započela je s radom 1951. godine u prostorijama tadašnjeg Doma kulture u Podsusedu. Počeci njezinog djelovanja vezana su uz administrativno i teritorijalno preustrojavanje grada. Podsused s naseljima Jagodišće, Jarek, Dolje, Bizek i Goljak razvija se kao samostalno naselje do 1950. godine. Prema navedenim podacima o broju stanovnika 1953. godine, Podsused i pripadajuća naselja imaju 5563 stanovnika

(Šegota, 1954). U tom je razdoblju Podsused pripadao teritorijalnoj nadležnosti VI. rajona Črnomerec, čiji je zadatak na polju kulturne politike bila briga za otvaranje knjižnica i čitaonica. Rajonski narodni odbor Podsused uspostavljen je kao jedan od pet malih rajona na širem području grada Zagreba. U svom djelokrugu imao je i unapređenje kulturne te prosvjetne djelatnosti, ali samo u kratkom periodu između 1951. i 1952. godine, nakon čega administrativnu nadležnost u radu Knjižnice ima novo tijelo, Narodni odbor općine Podsused, koje djeluje do 1955. godine. Na temelju Zakona o podjeli NR Hrvatske na kotare, gradove i općine 1952. godine, ukidaju se narodni odbori rajona i naselja, a uvedene su općine kao niže upravno-teritorijalne jedinice. Građa Državnog arhiva u Zagrebu, prije svega zapisnici redovitih sjednica, daje uvid u organizaciju i rad Knjižnice. Knjižnici se uz kulturnu i prosvjetiteljsku ulogu pridavala i uloga mjesta okupljanja, od nje se očekivalo da bude „kulturno središte *rajona*, da organizira predavanja, čitalačke grupe, književne večeri i projekcije filmova te da naposljetku preraste u narodno sveučilište X. Rajona“ (HR-DAZG-1204, Rajonski narodni odbor Podsused, 1951). Savjet građana za prosvjetu i kulturu Rajonskog narodnog odbora Podsused raspodjeljuje među sobom zaduženja za pojedina područja unutar kulturne djelatnosti rajona i tako Knjižnica dobiva prvu osobu nadležnu za njezin rad, Elizabetu Biondić.

U veljači iste godine, u Domu kulture je sazvan širi sastanak Knjižnice i predložena je njezina reorganizacija: čitaonica bi postala „žarište narodnog prosvješčivanja“. Održavalo bi se čitanje novina i časopisa, priredbe, književne večeri, referati o novim knjigama. Prvo preseljenje Knjižnice i čitaonice bilo je preseljenje u zgradu na Trgu slobode br. 8 (danas Podsusedski trg). Knjižnica mijenja naziv u Narodna knjižnica i čitaonica općine Podsused. Oprema se novim namještajem, a u dugoročnim planovima Savjet planira osnivanje novih čitaonica u naseljima Podsuseda. Knjižnica je otvorena svaki drugi dan od 16 do 19 sati (Berak, 2013). Krajem 1953. godine planira se novo preseljenje, a u godišnjem izvještaju o radu predsjednika Narodnog odbora općine Podsused Marijana Dundovića, za 1954. godinu doznajemo da je ono i ostvareno. Osniva se komisija za uređenje Knjižnice i čitaonice koju sačinjavaju Marijan Dundović, Elvira Budiselić, Borivoj Vuksan i Radoslav Horvat. Knjižnica je preselila u nove prostorije, opremljena je novim namještajem i velikim brojem knjiga, dnevnim novinama i časopisima te šahovskim pločama. Broj knjiga povećao se za 33 % (u odnosu na prethodnu godinu) i iznosi 2070 knjiga, a broj posuđenih knjiga povećan je za 50 % i iznosi 6900 knjiga. Ovakav porast u korištenju Knjižnice i čitaonice omogućen je time što je Knjižnica otvorena svakog dana poslijepodne i uvečer do 21 sat, udobno opremljena i zagrijana, a posudba knjiga vrši se svakog dana (HR-DAZG-908 Narodni odbor općine Podsused, 1954).

Knjižnica kao dio sustava

Narodna knjižnica i čitaonica Podsused nakon deset godina od svog utemeljenja postaje dio sustava, odnosno knjižnične mreže organizirane prema novoj administrativno-

teritorijalnoj podjeli. Postaje područnom knjižnicom Narodne knjižnice Susedgrad 1961. godine, uz knjižnice Kustošija, Vrapče i Stenjevec. Izvještajni podaci o radu Knjižnice u Podsusedu u dokumentima Saveza ustanova i organizacija za širenje knjige Hrvatske uključeni su u skupne izvještaje za Narodnu knjižnicu Susedgrad. U izvještaju za *Mjesec knjige* 1962. godine ističe se kako je Narodna Knjižnica Susedgrad ostvarila iznimne rezultate. Tijekom manifestacije Mjeseca knjige organiziran je program u kojemu su sudjelovali pisci Alojz Majetić, Branko Glumac i Zvonimir Majdak, a sve je popraćeno izložbom knjiga. Programi su se odvijali i u Knjižnici u Podsusedu, otvorene su knjižne stanice i čitaonice u Gornjoj Kustošiji, Fraterščici, Španskom i Bizeku te nova knjižnica u Vrapču (HDA-1954/SI – 1 Savez ustanova i organizacija za širenje knjige Hrvatske, 1954). Od 1963. godine Narodna knjižnica Susedgrad mijenja naziv u Narodna knjižnica i čitaonica „Vladimir Nazor“. Savjet za prosvjetu i kulturu 18. prosinca 1963. godine donosi zaključak kojim predlaže Općinskoj skupštini da donese rješenje prema kojemu se s danom 1. siječnja 1964. godine Knjižnica i čitaonica Čnomerec u Zagrebu pripaja Knjižnici i čitaonici „Vladimir Nazor“. Knjižnica Podsused tako postaje područnom knjižnicom Narodne knjižnice „Vladimir Nazor“.

Novi programi za djecu i mlade

Sedamdesete godine prošlog stoljeća obilježene su uvođenjem novih programa i usluga za djecu i mlade, u programe se prvi put uključuju i djeca predškolske dobi, starija od tri godine. Tako se u Knjižnici u Podsusedu sedamdesetih godina uvode pričanje priča i izložbe dječjih radova i slikovnica te program Igraonice. Pričanje priča uz ilustriranje vodi knjižničarka Zlatica Rakasović, uz njegovanje fonda dobrih slikovnica i dijafilmova potrebnih za ovaj program. Program *Pričanje priča* provodio se jednom tjedno. Prvi sat Igraonice organiziran je u Knjižnici Podsused kao *Igraonica u gostima* uz Dan dječje radosti za djecu od tri do sedam godina, 1977. godine u neradno vrijeme Knjižnice, kao rezultat entuzijazma i nastojanja pedagoga animatora Božene Agnoli i knjižničarke Zlatice Rakasović. „Knjižnica za djecu i odrasle u Podsusedu predstavlja jedino mjesto gdje se odvija kulturni i zabavni program za djecu. Locirana na najudaljenijoj lokaciji zapadnog dijela grada, još uvijek je jedini prostor sa stalnim tjednim programom. Stoga bi trebalo pojačati kulturni program u knjižnici. Na osnovi reagiranja djece i roditelja, očito je da treba razbiti mnoge granice i načine razmišljanja, osobito kod roditelja koji teško prihvaćaju nove oblike razonode za djecu. Knjižnica i njezin program tu se još treba afirmirati. Posebno smo trud uložili na animaciji roditelja, putem plakata, letaka i učestalih poziva na kazališnim priredbama i pokušajima kao što je igraonica u gostima.“ (Izvještaj o izvršenju programa rada, 1977)

Pripreme za prve termine programa *Igraonica u gostima* u Knjižnici Podsused započele su tijekom 1977. godine nabavom opreme: kutića za slikovnice, polica za knjige i namještaja. Knjižnici je vraćen i dio prostora koji joj je bio oduzet 1971. godine. Proširenjem prostora Knjižnice u mjesecu rujnu 1978. godine stečeni su prostorni uvjeti za pokretanje niza novih aktivnosti i programa u Knjižnici. U izvještaju Nade Marohnić (Arhiva Knjižnice Vladimira

Nazora, 1978), o radu i rezultatima rada s djecom predškolske dobi, stoji: „Proširenje knjižnice rezultiralo je pojačanom animacijom roditelja i djece. Već u mjesecu listopadu oformila se u knjižnici grupa djece od 20 do 30 mališana. Smatramo potrebnim u sljedećoj godini obogatiti sadržaj rada s djecom, i to likovnim ateljeom. Također treba povećati broj termina igranja koje je oduševilo djecu. U 1978. godini igraonica u Podsusedu imala je 50 igračaka, u sljedećoj godini taj se broj treba povećati kako bi igračke zadovoljile potrebe i mogućnosti stvaralačke igre. Priredbe, lutkarske i muzičke, okupljaju veliki broj djece i roditelja, one znače poseban doživljaj za djecu koja većinom rijetko posjećuju priredbe takve vrste.”

Počeci informatizacije

Započeti programi za djecu predškolskog uzrasta nastavljaju se i u osamdesetim godinama, uz *Mjesec knjige* posebno se obilježavaju *Dječji tjedan* te *Dani dječje radosti* uz kazališne i lutkarske priredbe. Novi oblik rada predstavlja i program za djecu predškolskog uzrasta *Mali glumci, slikari i ljubitelji muzike*. Za školsku djecu organiziraju se literarne, recitatorske i likovne grupe, susreti s književnicima, kazališne i lutkarske priredbe, grupni posjeti Knjižnici, natjecanja u znanju, likovne izložbe te projekcije crtanih filmova u suradnji s Društvom „Naša djeca“ općine Susedgrad. Program igraonice vodio je dječji odgojitelj koji se brinuo za nabavu igračaka i potrebne opreme. Likovni atelje okupljao je stalne grupe djece koja ovladavaju likovnim tehnikama. Djeca crtaju, slikaju ili modeliraju prema zadanim temama, a kasnije pričaju o temi uz reprodukciju, fotografiju ili ilustraciju i film. Voditelj radionice bio je Vlado Radas, akademski kipar koji se djelomice koristio programom Centra za kulturu narodnog sveučilišta Susedgrad. Program u Knjižnici Podsused provodio se dva puta mjesečno.

Suradnja Knjižnice i Centra za kulturu narodnog sveučilišta Susedgrad rezultira i uvođenjem programa *Književna matineja* 1982. godine, zahvaljujući kojemu u Knjižnici gostuju pisci za djecu i mlade. Izložbom *Informatika mladima: izložba računalne opreme, računalne grafike i literature o informatici* ostvarenoj u suradnji s Elektrotehničkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Narodnom tehnikom SR Hrvatske i nakladnicima u travnju 1989. godine, uz uvođenje dva računala Orao namijenjene za *Kompjutersku igraonicu*, započinje proces informatizacije u Knjižnici.

Knjižnica početkom novog tisućljeća

Novo preuređenje započeto 1997. dovršeno je 1998. godine uz funkcionalni knjižnični namještaj, Knjižnica je dobila računala za rad s korisnicima te pristup skupnom katalogu mreže Knjižnica Vladimira Nazora. Knjižnica uz informativno-posudbeni odjel ima čitaonicu i čitalačka mjesta u slobodnom pristupu. U Knjižnici se kontinuirano održavaju tematske ili informativne izložbe knjiga i knjižnične građe koje su vezane uz prigodna događanja ili prate kulturna zbivanja.

U čitaonici se odvijaju kontinuirani tjedni programi igraonice i priče za djecu predškolskog uzrasta, u prostoru od 36 m² koji je opremljen namještajem za rad s djecom i igračkama. Povremeno se organiziraju likovne, kreativne i lutkarske radionice, lutkarske priredbe, susreti s književnicima, tribine, predavanja, promocije knjiga i časopisa, kvizovi, projekcije crtanih filmova, likovne izložbe i druge aktivnosti za djecu i odrasle. Knjižnica se 2002. godine širi na površinu od 140 m² ušavši u prostor u kojemu se nalazila Pošta. Kao odgovor na zahtjeve suvremenog razvoja tehnologije, 2003. godine Knjižnice Vladimira Nazora dobivaju svoje mrežne stranice, a 2005. godine osiguravaju korisnicima pristup internetu. Od informacijskih mrežnih usluga za djecu i mladež stranice su nudile pretraživanje dječjeg kataloga. Knjižnica 2007. godine osigurava pristupnu rampu za osobe s invaliditetom. Odlukom Skupštine Grada Zagreba od 1. siječnja 2007. godine Knjižnica Vladimira Nazora i mreža njezinih knjižnica i čitaonica pripojeni su mreži Knjižnica grada Zagreba.

Knjižnica danas za novo sutra

Osamdesetih i devedesetih godina, pod utjecajem globalizacije i pojave informacijske tehnologije, kao i s porastom korištenja internetom, do promjena nužno dolazi i u načinu poslovanja i pružanja usluga u knjižnicama. Najznačajnije promjene u djelovanju knjižnica u posljednjih tridesetak godina su ponajprije automatizacija i informatizacija poslovanja, nove usluge zasnovane na korištenju internetom (Sabolović-Krajina, 2016) i uvođenje sve većeg broja usluga u digitalnom obliku. Međunarodni dokumenti s početka novog tisućljeća, koji ističu uloge i zadaće narodnih knjižnica, naglašavaju njihovu ulogu u potpori obrazovanju i cjeloživotnom učenju, kroz programe informatičke, informacijske i medijske pismenosti, uz tradicionalne programe usmjerene na promociju čitanja i pismenosti, društvenoj inkluziji, društvenoj integraciji i društvenoj koheziji ističu i „važnu ulogu knjižnica u razvoju društva znanja, razvoju demokracije i građanskog društva, poticanju kulturne raznolikosti, potrebu suradnje baštinskih ustanova muzeja, knjižnica i arhiva u digitalizaciji kulturne baštine, osiguravanju osnovnih besplatnih knjižničnih usluga i jednakog pristupa, profiliranje knjižnice kao javnog društvenog prostora otvorenog svima („dnevni boravak“, „radna soba“, „mjesto za učenje“ lokalne zajednice)“ (Sabolović-Krajina, 2016).

Nastavljajući praksu programa čija je svrha promocija i populariziranje knjige, čitanja i pismenosti kako na tradicionalnim tako i novim medijima, s posebnim naglaskom na djecu i mlade, i dalje se provode programi za djecu predškolskog uzrasta, organiziraju posjeti dječjih vrtića te surađuje s osnovnim školama u okruženju, za koje se organiziraju satovi čitanja priča, različite kreativne radionice te gostovanja pisaca. Povremeno se organiziraju programi uz izložbe, kojima je cilj edukacija, informiranje i senzibilizacija za pojedine društvene probleme i teme. Uz informacijske usluge djeci i odraslima u pretraživanju i pronalaženju informacija i njihovih izvora u različite svrhe, organiziraju se fokusirane ciljne radionice prema dobi učenika o korištenju Knjižnice i njezinih usluga. Posebna pozornost pridaje se obilježavanju manifestacija *Mjeseca hrvatske knjige* te matinejama u *Noći knjige*.

Pokušavajući odgovoriti na rastuće potrebe svojih korisnika, pri tome prateći i promjene u društvu i promjene u knjižničarskoj zajednici, Knjižnica Podsused u proteklih je desetak godina osmislila i provodi nekoliko novih programa.

Knjižnica je deset godina zaredom aktivno sudjelovala u programu *Podsusedske svečanosti*, manifestaciji koja je povezala sve lokalne nevladine organizacije i vladine institucije te pojedince u nastojanju da Podsused postane prepoznatljivo mjesto kulturnih sadržaja. Svake godine početkom mjeseca rujna Knjižnica Podsused u suradnji s Udrugom za zaštitu okoliša EKO-2000, Organizacijskim odborom *Podsusedskih svečanosti* te javnim kulturnim i obrazovnim ustanovama ovog dijela grada organizira na trgu ispred Knjižnice radionice pletenja podsusedske cvjetne košarice, podsusedskog ljetnog suvenira. Aktivno sudjelovanje Knjižnice u organizaciji ove manifestacije polučilo je bogatu i raznovrsnu suradnju te rezultiralo brojnim aktivnostima i programima koji se u Knjižnici provode. Kao rezultat susreta na radionicama pletenja podsusedske košarice, pokrenut je i program *Slikosat*, dio projekta *65 plus* Knjižnica grada Zagreba koji je od 2010. godine okupljao stalnu grupu polaznica. Uz program *Slikosata* i izložbe radova od 2017. godine uveden je i program *Informatičke pismenosti za osobe zrele životne dobi* te radionice engleskog jezika u suradnji s volonterima.

Od 2016. godine Knjižnica provodi program *Kulturna i prirodna baština Podsuseda*, koji je sufinanciran i sredstvima Grada Zagreba. Sadržajno svake godine program ima različite vrste aktivnosti i u središtu je neka druga tema iz bogate baštine kraja. Osim radionica, Knjižnica organizira izložbe, tribine i predavanja vezana uz bogatu povijesnu, kulturnu i prirodnu baštinu Podsuseda. Te su aktivnosti postale mjesto susreta i razmjene iskustava, podupiranja, uključivanja i povezivanja postojećih i potencijalnih korisnika svih dobnih skupina. Uz izložbe lokalnih umjetnika, korisnika i potencijalnih korisnika Knjižnice u cilju ohrabrivanja umjetničkog i kulturnog razvoja stanovništva, organiziran je niz likovnih radionica za učenike, kao i polaznice programa *65 plus*, te *Mala likovna kolonija*. Cilj programa je promicanje svijesti o kulturnom nasljeđu u zajednici, očuvanje baštine, razvoj kreativnosti, jačanje identiteta Knjižnice kroz lokalne posebnosti te na taj način jačanje percepcije Knjižnice kao javnog prostora s kojim se korisnici mogu identificirati. Knjižnica kao provoditelj programa u realizaciji pojedinih projekata surađuje sa stručnjacima i profesionalcima kao voditeljima pojedinih aktivnosti, iz raznih humanističkih, društvenih i umjetničkih područja, te su njime uključeni profesionalni umjetnici, slobodnjaci i dizajneri. Programom su obuhvaćene aktivnosti Knjižnice, od izgradnje fonda i istraživanja lokalne povijesti, skupljanja, organiziranja i davanja na korištenje informacija do prezentacije tih sadržaja izložbama, kao posebnog oblika kojim Knjižnica ostvaruje obrazovnu i promidžbenu ulogu. Jednako tako sadržaji su dostupni i *online*, na mrežnim stranicama Knjižnice. Program od 2018. godine ima svoj profil na Instagramu i Facebook stranicu.

Uz temeljne ciljeve program podržava zadaće povezane s kulturnim obrazovanjem, osnažuje osjećaj kulturnog identiteta, promiče otvorenost prema novim tehnologijama i

inovativnom djelovanju, omogućava šire sudjelovanje u kulturi (Priručnik za kulturnu osviještenost i izražavanje, 2018) i integraciju skupina kao što su djeca i mladi, učenici te starije osobe.

Knjižnica od 2017. godine surađuje u provođenju projekta digitalizacije prikupljenih fotografija stanovnika Podsuseda u projektu *Topoteka Podsused*, kako bi korisnicima omogućila dostupnost građi na internetu. ICARUS platforma, Topoteka, digitalna je platforma za obradu i pristup digitaliziranoj arhivskoj građi koja se nalazi u privatnom vlasništvu. Nastala je u okviru co:op projekta kao alat za stvaranje mrežnih arhiva lokalne povijesti i/ili teme s ciljem poticanja čuvanja, istraživanja i promicanja lokalne baštine, podizanja svijesti o važnosti privatnih zbirki i povećanja dostupnosti privatnih arhiva kroz mrežne stranice Topoteke. (Lemić, 2017) Zajednički je projekt udruge ICARUS Hrvatska i Udruge za zaštitu okoliša EKO-2000 ostvaren u suradnji s Knjižnicom Podsused.

Čitateljski klub Knjigostaj najmlađi je program koji se provodi u Knjižnici Podsused, započeo je u veljači 2019. godine, no pokazao se kao najprilagodljiviji u trenutku pojave bolesti izazvane koronavirusom. Komunikacija preko aplikacije WhatsApp kao redoviti oblik komunikacije od samog početka nastanka Kluba bio je premosnica za vrijeme *lockdowna* i omogućio je kontinuiranu komunikaciju te naposljetku i organizaciju susreta preko platforme Zoom tijekom trajanja *lockdowna*, ali i u narednom razdoblju. Ponovno otvaranje uz epidemiološke mjere i pravila „novog normalnog“ dovela su do spajanja stvarnog i virtualnog prostora u planiranju programa i akcija koje se provode u Knjižnici Podsused. Mjere za sprječavanje širenja bolesti i ograničenja korištenja zatvorenih prostora knjižnični su prostor preselile u digitalni, u prostor mrežnih stranica i društvenih medija. Profil Instagrama i Facebook stranica postali su prostor za intenzivniju komunikaciju sadržaja. Snimanje, montiranje, obrada fotografija i videouradaka samo su neke od potrebnih novih vještina koje je trebalo usvojiti.

Zasigurno je najzahtjevnija bila realizacija programa *Kulturna i prirodna baština Podsuseda* u 2020. godini, kojemu je cilj bila radionica izrade filmskog scenarija i snimanje filma, namijenjeno mladima. Program se odvijao u skladu s propisanim mjerama zaštite za sprječavanje širenja koronavirusa, dio *online* preko platforme za konferencijske razgovore Zoom, mobilne aplikacije za razmjenu poruka WhatsApp, aplikacije Discord freeware VoIP dizajnirane za *gaming* zajednicu i e-poštom za razmjenu poruka, a dio u prostoru čitaonice Knjižnice Podsused. Za oblikovanje scenarija koristila se platforma Celtix. Tijekom programa izmijenili smo preko 250 poruka preko aplikacije WhatsApp te preko 40 e-poruka, učili smo jedni od drugih i učili smo zajedno. Dinamika sastanaka ovisila je o samoizolacijama polaznika (bilo je ukupno pet samoizolacija). Radionica je polaznike provela kroz svijet stvaranja filma. Od početne ideje, stvaranja i oblikovanja scenarija, odabira lokacija, scenografije, kostima, do crtanja *storyboarda*, snimanja te montaže. Radionice je vodila redateljica i scenaristica Dorotea Vučić. Konačan rezultat bilo je prvo prikazivanje najavnog filma, a potom i finalnog filma *Most* na YouTube kanalu Knjižnica grada Zagreba. Koristeći

platforme za konferencijske razgovore preskakali smo zidove i fizička ograničenja te tako organizirali predstavljanje knjige za odrasle, ali i gostovali u prvom razredu OŠ bana Josipa Jelačića. U suradnji s Centrom za kulturu i obrazovanje Susedgrad, Odredom izviđača MP Podsused i polaznicama *Slikosata*, i ove dvije godine organizirali smo na trgu ispred Knjižnice radionice pletenja podsusedskog cvjetnog suvenira.

Ovim kratkim povijesnim pregledom razvoja usluga i programa Knjižnice Podsused, njihove transformacije tijekom vremena u svrhu zadovoljavanja potreba korisnika lokalne zajednice u kojoj djeluje, Knjižnica Podsused radno obilježava sedamdeset godina kontinuiranog rada u sjeni epidemije.

Literatura:

1. Arhiva Knjižnice Vladimira Nazora. (1974-2020) *Izveštaji o izvršenju programa rada*.
2. Arhiva Knjižnice Vladimira Nazora. (1978) *Izveštaj o radu i rezultatima rada s djecom predškolske dobi u 1978*.
3. Državni arhiv u Zagrebu. (1951-1952) *Zapisnici*. HR-DAZG-1204 Rajonski narodni odbor Podsused.
4. Državni arhiv u Zagrebu. (1952-1955) *Zapisnici*. HR-DAZG-908 Narodni odbor općine Podsused.
5. Hrvatski državni arhiv. (1954) HDA-1954/SI – 1 Savez ustanova i organizacija za širenje knjige Hrvatske.
6. Berak, S. (2012) 'Čitaonice i knjižnica u Podsusedu tijekom 20. stoljeća', *Libellarium*, 5 (1), str. 15-32. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/97451> [01.12.2021.]
7. Šegota, T. (1954) 'Podsused - razvoj i preobražaj naselja pod utjecajem Zagreba', *Hrvatski geografski glasnik*, 16-17(1), str. 81-96. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/56314> [01.12.2021.]
8. Lemić, V. (2017) 'Projekt co:op – mogućnost i zajednice', *@rhivi*, (1), str. 14-15. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/207470> [01.12.2021.]
9. Sabolović-Krajina, D. (2016) Narodna knjižnica kao središte lokalne zajednice u suvremenom društvu : doktorski rad = Public library as a local community centre in contemporary society : doctoral thesis. Zagreb: [vl. izd.]. Dostupno na: <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/6373/> [01.12.2021.]
10. Priručnik za kulturnu osviještenost i izražavanje : europska agenda za kulturu : radni plan za kulturu 2015-2018/2011-2014. (2018). Zagreb: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Dostupno na: <https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/Flash/CulturalAwareness-Annex-HR%20-%20WEB.pdf> [01.12.2021.]